

Вибір

Тетяна Булат

— *Підеш крутити хвости коровам!*

Батьків гучний голос розлітався по всій хаті.

І за що? За те, що він не вивчив математику, а замість того увесь день хотів прослизнути в ангар, де техніки ремонтували літак?

Гірко... Ніхто не розуміє його.

Мама вчителює, а батько працює на заводі слюсарем.

І ніхто не хоче почути про його мрію. Лише сміються.

— *Пілот? Та який з тебе пілот? Вчитися треба, а не про небо мріяти! Будеш мати гарні оцінки, тоді зможеш в інститут вступити та обрати собі нормальну професію.*

Таке Сашко чув раз у раз.

Він зробив все так, як хотіли батьки. Вступив до інституту, закінчив, став дипломованим інженером. Але...

Небо... Він майже не дихав, задивляючись безкраїми просторами вгорі. Здавалося, що зараз за спиною в нього розкриються крила і він злетить туди, куди так наполегливо рвалася його душа.

Отримав диплом. Тепер, маючи освіту і 22 роки за плечима, він остаточно зрозумів, що дарма послушав батьків і пішов не за покликом серця, а скорився їхній волі.

Сашко твердо вирішив — йде навчатися у льотне училище. І нехай хтось скаже, що пізно, нехай скажуть, що працювати треба, нехай! А як працювати, коли не хочеться йти на роботу?

Ні, він буде йти до своєї мрії.

Документи в училищі прийняли. Правда, посміхалися з нього, не розуміли такого вчинку. Та йому було байдуже. Але ж тут виявилось, що за оцінками він не проходить, занадто низький загальний бал.

Не прийняли.

Він сидів у коридорі. Порожній погляд. Глухий кут.

Дивився у вікно, а там виднілося блакитне небо, що так притягувало до себе.

— *Що там, нагорі? Чому воно так вабить його? Можливо, це непізнанність і недосяжність так бентежить душу?*

Скільки просидів, не пам'ятає. Та якоїсь миті біля нього хтось зупинився.

— *Ви чого тут сидите? Незабаром кінець робочого дня,* — суворо промовив чоловік похилого віку.

Сашко не знав, що йому відповісти.

— *Пішли, поговоримо. Їсти хочеш?*

Це була найважливіша розмова у житті хлопця. Тим чоловіком виявився заступник директора училища з льотної практики, Віктор Володимирович. Вони дві години

розмовляли про небо і літаки, про пілотів і їхню роботу. Особливе місце у діалозі зайняли героїчні подвиги льотчиків у роки Другої світової війни.

Щоки Сашка палали, а очі так нестримно блискали, що, здавалося, ось-ось зараз від них запалає увесь кабінет Віктора Володимировича.

— *О... Дивись котра вже година!* – глянувши на стіну, де висів годинник, промовив заступник.

— *Піду я вже, вам додому час,* — блискавки згасли у Сашкових очах.

— *А ти приходь завтра. Ранок завжди мудріший за вечір,* — посміхнувся і підморгнув Віктор Володимирович.

Тієї ночі Сашко не зміг зімкнути очі. Перед ним пролітали кадри з боїв на війні, згадувалися відчайдушні подвиги пілотів. Йому не давала спокою розмова з Віктором Володимировичем.

На ранок Сашко прийшов до училища, постукав, увійшов до кабінету заступника.

— *Ну, привіт, юначе. Хочеш бути пілотом?* – з посмішкою запитав господар кабінету.

Навіть недосвідченому оку було видно, що він щось вже вирішив.

Але Сашко тієї миті настільки перебував під враженням, що не помічав нічого.

Навколо нього ходили курсанти і викладачі у формах. Білосніжний колір їхніх сорочок засліплював хлопця, а горда постава вселяла повагу до таких людей.

Його прийняли на навчання!

У це неможливо було повірити!

Тепер він — майбутній пілот???

Він зможе підіймати свій літак у таке непізнане небо, що бентежить його з самого дитинства? Його груди розпирало від щастя. Здавалося, ось-ось вона, його мрія сповниться.

Немає потреби говорити про те, що навчався Сашко на "відмінно", бо розумів, що кожен день, вся інформація, яку отримував на заняттях і на практиці, наближали до того моменту, коли він підніме у небо свій літак.

Час-від-часу згадував інститутські роки...

Тоді вони так довго для нього тяглися у порівнянні з училищними, що пролетіли, мов один день.

Його диплом різко виділявся на фоні неба.

Аякже!

Червоний на блакитному!

З відзнакою!

Тепер можна і батькам похизуватися, і Світлані показати. Не дарма ж вечорами сидів, вивчав креслення, вираховував точки польотів, приземлень, робив розрахунок параметрів процесу катапультування.

Практику склав на "відмінно".

І ось... Небо — його. Він – пілот!

— Чи даєте згоду на спільне подружнє життя зі Світланою? Чи обіцяєте бути з нею і в радості, і в горі? – слова лунали в залі для церемоній шлюбу.

Але він не чув їх, бо поряд з ним стояла його наречена, його Світланка. Очі не могли відірватися від її милого обличчя і усміхнених уст.

Вони були щасливі. Аж до самого неба!

Київ...

Сашко вже давно командир льотного загону. Його поважають колеги, люблять рідні, особливо маленьке янголятко, яке Господь подарував йому зі Світланою на третю річницю весілля. Так і назвали те Боже диво – Богданою.

Будні пролітають як у всіх, непомітно і швидко. Красуня дружина — талановита художниця, він – поважний пілот, професіонал своєї справи, донечка Богданка. Частенько в гості заїжджають батьки. Слава Богу, тримаються. Сашко дуже тішиться тим, що батьки разом і змогли зберегти свої почуття одне до одного, пронести їх крізь роки.

Того дня була не його зміна.

Він вирішив відпочити якомога довше, бо вчора пізенько ліг, бавився з Богданкою.

Аж раптом відчули страшний гуркіт. Він прокинувся. Світлана підвелася і побігла до доньки, Сашко гайнув до вікна. За склом підіймалася червона заграва.

— Це де??? Це що?

Думки Олександра галопом пролітали у голові.

Раптом новий звук, шалений гуркіт і новий вибух. Світлана забігла до кімнати, тримаючи на руках сонну донечку.

— Сашо, це що? – в її очах чоловік побачив такий переляк, якого не зустрічав ніколи у житті.

— Свето, бери дитину і біжіть у метро.

— А ти?

— Я на аеродром.

— Ні! – тільки й встигла скрикнути Світлана.

Чоловік не слухав її, виштовхав з кімнати, швидко почав одягатися.

— Світлано, біжіть! – закричав Олександр жінці, а за вікном був новий спалах і новий приліт.

Він вибіг з будинку, сів у машину і помчав на аеродром, де в ангарі стояв його літак.

— Що з хлопцями? Заграва була саме там.

ВІЙНА.

Сьогодні вже сороковий день війни. А російські війська, неначе сарана, пруть і пруть на нашу землю. По шести напрямам зайшли рашисти, щоб знищити українську націю, щоб зламати дух і волю українського народу.

Сашко у своїй військовій частині, знову готується до чергового вильоту. Сьогодні день був дуже напруженим. Постійні ракетні удари по Києву, міномети і гради по передмістю. На сході й півдні тривають страшні запеклі бої.

Маріуполь в облозі. Там гуманітарна криза. На "Азовсталі" сховалися сім'ї, діти, люди

похилого віку. Їх захищають наші українські герої.

Допомоги їм немає, бо ворог обрізав усі сухопутні шляхи підступів до Маріуполя. І їхати туди, або летіти – то пряма загибель.

Але ж там діти!!!

Він сидів і згадував свою любу Богданку. Згадував емоції того дня, коли вона народилася. Це не зрівняти ні з чим у всім білім світі.

Такі ж діти зараз там, у підвалах "Азовсталі". Голодні, без води, без тепла. Вони налякані до смерті

Отримали координати.

— *Хлопці. Все розумію. Навіть наказу не віддаю. Дивіться самі, – не піднімаючи очей* говорить начальник аеродрому.

Олександр провів поглядом по кімнаті, в якій зібралися пілоти.

— *Хлопці, у мене є план. А якщо ми спробуємо максимально низько пройти? На висоті, яку не зможуть перехопити їхні радары, а?*

— *Спробувати можна, але ж ти розумієш, що це вкрай ризиковано?* – сказав друг Сашка по службі, Сергій.

Олександр розумів, що це, можливо, шлях в один кінець.

Він зателефонував дружині. Світлана з Богданкою виїхали до Польщі, там вони були у безпеці. Під час розмови, слухавку різко вихопила Богданка і почала плакати. Сашко довго заспокоював маленьку, їй було страшно без татка.

Після розмови підійшов до Сергія і спитав, чи наважиться той полетіти з ним. Сергій погодився.

Координати на руках. Літаки готові до злету, на борту все необхідне для людей у Маріуполі.

Ніч. Гул моторів розбудив тих, хто жив неподалік від аеродрому.

Два повітряних судна злетіли.

Низько-низько, майже понад деревами, вони пройшли десятки кілометрів. Двічі бачили колони ворожої техніки. Було нестримне бажання скинути на ці колони боєзапас. Але ж так вони видадуть себе і поставленої цілі не досягнуть. Тоді їхні зусилля будуть марними.

Стрималися...

Нарешті, обминаючи усі пастки, два літаки приземлилися на площі "Азову". Солдати швиденько перенесли вантаж з гуманітарною допомогою і зброєю, до Сергія переправили поранених і відпустили пілотів.

Сашко подякував Господу. Він посміхався крізь шолом. Тепер люди з "Азовсталі" зможуть ще протриматися.

Зліт. Тихенько пішли понад лісом. Сергій попереду, Сашко, прикриваючи його, позаду.

Раптом літак трусонуло.

— *Ні, не може бути! Невже зачепили?*

Вибух.

— *Сергій, мене зачепило, лети, лети на аеродром, у тебе 300-ті, їх треба рятувати,*

— по рації кричав другу Сашко.

— *Саня, Саня, тримайся, розвертаюся за тобою.*

— *Ні! Лети! Я дотягну. В крайньому разі, катаapultуюсь.*

Кермо не слухалося. Дим заповнив весь борт, крізь нього нічого не було видно, йшов за приладами. Хвостова частина спалахнула.

На темному небі, немов запалений смолоскип, світився літак.

Ще трохи, ще зовсім небагато дотягти і можна катаapultуватися. Судно вже не врятувати.

Раптом нічні хмари розступилися і Олександрові очі вловили під літаком, на землі, світло. Це був населений пункт.

Село спало, лише у деяких хатах світилося.

Льотчик враз уявив картину, де вони зі Світланою купають свою Богданку, вкладають спати, читають книжку, щоб заснула доня...

І так у кожній хатині. Десь старенький дід, що вже не може вийти надвір, десь маленькі дітки, що міцно сплять посеред ночі. Десь молодята, що усміхнені, в обіймах заснули поряд одне з одним.

Він жахнувся. Літак, не керований, падав на це село. Якщо він катаapultується, загине багато людей.

Таке життя...

Він з останніх сил тримає машину і відводить далі за село. Ще лише декілька хвилин і у нього не буде можливості катаapultуватися!

Але ж під ним мирні люди!!! Якщо він катаapultується, не керований літак впаде прями́сінько на хати.

А люди у селі спали, навіть не уявляючи, що зараз відбувалося у небі. Не знали, яка страшна загроза нависла над їхніми хатами.

Ще трохи, ще трошечки, лишилося кілька будинків. Ще, ще!!!!

Остання секунда і вже не буде тієї висоти, з якої можна катаapultуватися.

Хати... Хати...

Діти!

Літак вибухнув.

Там.

За селом у полі.

У Польщі серед ночі схопилася з ліжка Світлана. Вона підійшла до вікна. Довго вдивлялася у темне небо, яке так обожнює її Сашко.

Не розуміла, чому не могла заснути до ранку. Ніжно обійняла своє янголятко і притулилася до неї. Богданка прокинулася.

— *Мамо, а наш тато - герой?* - раптово запитала дівчинка.

— *Герой!* — відповіла Світлана.

Заплющила очі. Сон не йшов.

Герой...

Так. Для неї він завжди був героєм.

Тоді вона ще не знала, що тепер він став Героєм своєї країни! Але посмертно...